

Anàlisi d'equivalents interlingüístics català>anglès de locucions somàtiques a través de corpora: paràmetre semàntic

Xènia Escolano Marín
Universitat d'Alacant

1. Introducció

En aquest article realitzem una anàlisi dels equivalents interlingüístics català>anglès de les 50 locucions referencials idiomàtiques –unitats polilèxiques amb fixació estructural i idiomàticitat (Montoro 113)– de somatismes més freqüents en català (les 10 locucions somàtiques més freqüents en català constituïdes pels 5 lexemes somàtics antropomòrfics més freqüents en totes les llengües –*mà, cap, cor, ull i orella* [Mellado 2004])¹ per tal de determinar el grau d'equivalència i descriure els aspectes divergents entre les locucions en ambdues llengües des d'una perspectiva semàntica i a nivell lexicogràfic².

D'acord amb Dobrovól'skij (2014) i Farø (2006) (*apud* Mellado 2015, 154), l'equivalència des del punt de vista lexicogràfic es troba entre el nivell del text i del sistema, amb la qual cosa, tal com afegeix Mellado (2015, 154), adquireix una rellevància particular “la equivalència funcional y el efecto comunicativo a partir del comportamiento textual de los fraseologismos”. Segons Dobrovól'skij (2014, 207, *apud* Mellado 2015, 155), el concepte d'equivalència funcional aplicable als diccionaris fa referència a la coincidència comunicativa entre dues unitats lèxiques; de fet, l'equivalència lexicogràfica ha de ser el resultat de l'anàlisi del comportament prototípic dels fraseologismes a nivell discursiu, “para lo cual es esencial [...] discriminar los usos típicos de los periféricos o poco representativos” (Mellado 2015, 155).

Per aquesta raó, resulta fonamental l'anàlisi que realitzem dels equivalents de les locucions en anglès –obtinguts principalment de l'obra de Clay i Martinell, del *Cambridge English-Catalan Online Dictionary*, del *Collins Spanish-English Online Dictionary*, del *Wordreference Spanish-English Dictionary*, o com a resultat d'una traducció pròpia– en el seu context d'ús, basant-nos en les ocurrències que presenten en el *British National Corpus* (BNC) –o en el *Corpus of Contemporary American English* (COCA) en cas d'haver-hi menys de quatre ocurrències en el BNC per a una determinada locució– i descartant les que no presenten l'ús característic de la locució somàtica en qüestió. Concedim una atenció especial als casos en què en anglès (en endavant L2) trobem diversos equivalents per a una mateixa locució en català (en

¹ A partir d'una extracció semiautomàtica de les ocurrències de cadascun d'aquests cinc lexemes (*mà, cap, cor, ull i orella*) en el *Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana* (CTILC), constatem que les cinquanta locucions referencials idiomàtiques de somatismes més freqüents en català són: *a mà* ('dins l'espai en què una persona pot desplaçar-se fàcilment'); *a mà* ('amb les mans'); *entre mans*; *de mà en mà*; *mà d'obra*; *mà dura*; *picar de mans*; *lligar de peus i mans*; *a mans plenes*, i *rentar-se les mans (de)*, *passar pel cap*, *traure(s) del cap*, *de cap a peus*, *de cap a cap*, *amb el cap baix*, *amb el cap alt*, *fer cap a*, *portar a cap*, *cap d'any i al cap i a la fi*; *tenir els ulls oberts*, *obrir els ulls*, *tancar els ulls*, *fer els ulls grossos*, *fer l'ullet*, *amb bons ulls*, *cop d'ull*, *de cua d'ull*, *ull de poll* i *a ulls clucs*; *tenir cor*, *de cor*, *fer el cor fort*, *tocar el cor*, *omplir el cor*, *arribar al cor*, *de tot cor*, *veure's amb cor*, *de cor a cor* i *a cor què vols*, *cor què desitges*; i *a cau d'orella*, *parar l'orella*, *arribar a orelles (d'algú)*, *ensenyar l'orella*, *donar orella*, *ser dur d'orella*, *a l'orella*, *d'orella a orella*, *orella atenta* i *orella fina*.

² Aquest treball s'inscriu en les tasques del projecte FPU17/0032 del Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades del Gobierno de España, i al si de l'Institut Superior d'Investigació Cooperativa IVITRA (ISIC-IVITRA: <http://www.ivitra.ua.es>, ref. ISIC/2012/022) i dels projectes competitiu: VIGROB-125, FFI2015-69694-P (MINECO/FEDER), IVITRA-IEC/PT2008-S0406-MARTINES01, PT2012-S04-MARTINES, GITE-09009-UA, USI-045-UA.

endavant L1), bé per variació paradigmàtica, o bé per variació denominativa, situació en què hem triat com a equivalent aquella que presentava un major nombre d'ocurrències en el BNC (forma preferent), relegant com a variants els altres equivalents. Efectivament, i en termes de Mellado (2015, 155), “la equivalència lexicogràfica se diferencia de la equivalència textual en que no pretén hacerse eco de toda la casuística posible de traducciones de un fraseologismo de la L1 en la L2”, afirmació amb la qual justifiquem l'aportació d'un únic equivalent en L2 per a cadascuna de les locucions en L1.

Tenint en compte aquestes remarques, a continuació procedim a analitzar a nivell lexicogràfic el grau de correspondència entre les locucions en L1 i les seues traduccions en L2 a través del paràmetre semàntic, un dels tres grans paràmetres, juntament amb el morfosintàctic i el pragmàtic, en què es poden enquadrar els diversos aspectes d'equivalència fraseològica funcional (Gladrow 1993, Dobrovolskij 2000; Corpas 2003, *apud* Mellado 2015, 157).

2. Equivalents interlingüístics català>anglès de locucions somàtiques: paràmetre semàntic

El paràmetre semàntic d'anàlisi d'equivalència fraseològica funcional fa referència al significat fraseològic, a la imatge i als components lèxics de les UFs (Mellado 2015). Tot i que hem assenyalat que aportem un sol equivalent en anglès per a cadascuna de les accepcions de les 50 locucions somàtiques en català (*vid. infra* Annex) –el més prototípic–, en alguns exemples d'aquesta anàlisi fem referència, a més d'a la forma preferent de la locució somàtica, a les seues possibles variacions paradigmàtiques si convé destacar la particularitat del cas per un canvi de tipus d'equivalència entre les diverses formes, ja que les variacions paradigmàtiques sí que podrien substituir plenament la forma preferent en qualsevol cas. En canvi, excloem de l'anàlisi els sinònims, atés que poden constituir un *quasisinònim* –i no un equivalent total a tots els nivells– d'una determinada accepció d'una de les locucions.

Des del punt de vista del paràmetre semàntic, podem establir una clara dicotomia pel que fa al tipus d'equivalents de traducció que trobem: d'una banda, pot haver-hi equivalència formal i semàntica i, d'altra, equivalència traduccional (Santamaría, 113-114), tal com veurem tot seguit. A més, en el marc de l'equivalència formal, pot donar-se una equivalència total (també anomenada plena), o parcial, que, al seu torn, pot ocórrer bé a causa d'un component lèxic distint entre les UFs de la L1 i la L2, per falta d'equivalència entre les imatges de les UFs en L1 i L2, o bé per “poliequivalència” per polisèmia (Mellado 2015, 165). En els següents apartats explicarem en què consisteixen aquests tipus d'equivalència i classifiquem i analitzarem quin tipus d'equivalència trobem per a cadascuna de les 50 locucions català>anglès objecte del nostre estudi a partir de les ocurrències que n'obtenim en els esmentats *corpora*.

2.1.1. Equivalència formal i semàntica

Aquest tipus d'equivalència es dona quan una UF en L1, ja tinga un significat idiomàtic o composicional, es correspon amb una UF en L2, presente o no presente idiomàtica (Santamaría 113).

2.1.1.1. Total o plena

Dins de l'equivalència formal, podem trobar UFs en L1 que compten amb equivalència total o plena en L2. D'acord amb Penadés (14), sol tractar-se de projeccions metonímiques o metafòriques que originen locucions tendents a lexicalitzar-se en equivalents exactes, o pràcticament exactes, i així ho comprovem en el cas de les locucions somàtiques objecte de la nostra anàlisi, tant des del punt de vista de la forma

com del camp conceptual i de la traducció. A continuació, assenyalarem les locucions que presenten aquest tipus d'equivalència amb cadascun dels lexemes somàtics antropomòrfics amb què treballem:

1. mà

- a. *a mà* ('proximitat') → *at hand*
- b. *a mà* ('manualment') → *by hand*
- c. *entre mans* → *on (one's) hands*
- d. *de mà en mà* → *from hand to hand*
- e. *picar de mans* → *to clap (one's hands)*

Es tracta d'una equivalència plena com a variació paradigmàtica de la forma preferent, és a dir, si a *to clap* afegim *one's hands*. La forma preferent *to clap*, és a dir, la més freqüent segons el BNC, podem considerar-la una equivalència traduccional de la locució catalana (vid. *infra* 4.1.2.). Exemple: L2: "When she walked into a village the Africans would often *clap their hands* in a reverential way." [BNC].

- f. *lligar de peus i mans* → *to tie (sb's) hands and feet*
- g. *rentar-se les mans (de)* → *to wash (one's) hands (of) (sth)*
- h. *mà dura* → *firm hand*

2. cap

- a. *passar pel cap* → *to come into (one's) head*

Aquest equivalent figura com a traducció de l'espanyol *passar(le) (algo a alguien) por la cabeza* en el repertori de Clay i Martinell, però la forma més freqüent amb aquest significat en el BNC és *to come into (one's) mind*, per tant, aquest equivalent el considerem com a variació paradigmàtica.

- b. *treure('s) del cap* → *to put (sth) out of (sb's) head*

Ocorre el mateix que amb l'anterior locució *passar pel cap*.

- c. *amb el cap alt* → *head high*

L'equivalent en L2, de la mateixa manera que la locució en L1, pot emprar-se com a locució adverbial, tal com comprovem en els exemples següents: L1: "era molt presumit, portava talons alts i caminava *amb el cap alt*." – L2: "Pulling back her shoulders, she walked, *head high*, out of Lyra Street." [BNC].

- d. *de cap a peus* → en la 1^a i 2ª accepció: *(from) head to foot*

De les tres accepcions amb què compta la locució en L1, l'equivalent *(from) head to foot* en L2 és per a la primera i segona accepció la forma més freqüent

segons el BNC. En canvi, les variacions paradigmàtiques d'aquesta forma en L2, constitueixen equivalències parcials, tal com observarem més endavant (*vid. infra* 4.1.1.2.1.).

3. *cor*

- a. *omplir el cor (a algú) (d'alguna cosa) → to fill (sb's) heart with (sth)/to fill with (sth) (one's) heart*
- b. *arribar al cor (d'algú) → to touch (sb's) heart*

L'equivalència és total, perquè tant *arribar al cor* com *to touch (sb's) heart* manifesten 'recepció de sentiments', ja siguin positius o negatius (evoquen la mateixa imatge), i els components lèxics d'ambdues locucions són (pràcticament) coincidents, si bé canvia el verb de la locució en L2 respecte al de la L1 (*arribar* vs. *to touch*). Així ho comprovem en els següents exemples: L1, 'recepció de sentiments positius': "Assumpta: Que dolçament *m'arriba al cor* el teu penediment, que feliç em fas, filla." [CTILC]; 'recepció de sentiments negatius': "No hi ha dubte que aquests ultratges li *arriben al cor*" [CTILC] – L2, 'recepció de sentiments positius': "somehow in this poem there is something that *touches my heart* and links me in sympathy to this Bolivian poet whom I shall never meet" [BNC]; 'recepció de sentiments negatius': "It feels bad, real bad." You *touch my heart*, sieur,' said the tall man, stepping forwards to offer his hand" [BNC].

El cas de *tocar el cor*, que també es tradueix per *to touch (sb's) heart*, és diferent, ja que tot i que els lexemes que formen la locució coincideixen en L1 i L2, hi ha falta d'equivalència en les imatges (*vid. infra* 4.1.1.2.2.).

- c. *(de) cor a cor → heart to heart*

L'equivalència és total, atès que, a més de coincidir els components lèxics de les locucions (que en ambdues llengües són estructures bimembres amb repetició del mateix lexema somàtic), *heart to heart* en L2 pot expressar els mateixos dos sentits que *de cor a cor* en L1: d'una banda 'franquesa' (p.ex. L1: "Ben cordialment! Així, amb el cor i *de cor a cor*! Us parla un patriota català" [CTILC] – L2: "'Heart to heart' is how we ordinarily describe this deepest of communications" [COCA]), i, d'altra, 'intimitat' (p.ex. L1: "ens estarem ben juntats á Vos; viurem sempre *cor á cor*, en vostra companyia" [CTILC], – L2: "in the center of my being where we are connected *heart to heart*, I believe she will come back to me." [COCA]).

- d. *a cor què vols, (cor què desitges) → to (one's) heart's content*

En Clay i Martinell trobem *to (one's) heart's content* com a traducció anglés-espanyol de *a pedir de boca* (amb el significat "bien, perfectament", i amb l'exemple "Las ventas van *a pedir de boca*"). Amb aquesta consulta, podem pensar en un principi que es tractaria d'una equivalència parcial: locucions amb un component lèxic distint en anglés-espanyol (*boca* vs. *heart*), però amb coincidència d'imatges. No obstant això, cerquem *to (one's) heart's content* en el BNC i comprovem que no només funciona com a traducció d'*a cor què vols*,

cor què desitges, amb una equivalència plena en el sentit de la locució catalana, evocant en ambdues llengües una imatge de ‘sacietat’ (p.ex. L1: “Li clavàrem una pallissa *a cor què vols*.” [CTILC] – L2: “have unlimited access to the fairground’s facilities and enjoy them *to your heart’s content*.” [BNC]), sinó que com a traducció oferida per Clay i Martinell per a *a pedir de boca* en espanyol és errònia: no trobem cap context amb aquesta accepció en el BNC ni en el COCA. Efectivament, *a pedir de boca*³ pot significar “bien, perfectament” (o, més concretament, i segons el DRAE [2014], “1. loc.adv. Tal como se deseaba. *Todo resultó a pedir de boca*., loc. adj. *Una solución a pedir de boca*. // 2. loc.adv. Con toda propiedad, exactamente.”), en canvi, *to (one’s) heart’s content*, segons el *Collins English Dictionary* i el *Cambridge English Dictionary*, no té aquest significat, sinó el de “as much as one wishes/desires”, és a dir, corroborem que és l’equivalent de la locució catalana *a cor què vols*, (*cor què desitges*).

4. ull

- a. *obrir (algú) els ulls/ obrir els ulls (a algú)* → 2ª accepció: *to open (one’s) eyes*; 3ª accepció: *to open (sb’s) eyes*.

Per a la primera accepció, *vid. infra* 4.1.1.2.1.

- b. *a ulls clucs* → *with (one’s) eyes shut*

L’equivalència és total. L’equivalent en L2 d’aquesta locució adverbial en L1 també constitueix una locució adverbial amb els mateixos components lèxics i que evoca les mateixes imatges de ‘credulitat’ com a equivalent de la primera i segona accepció i, per extensió, de ‘confiança’ en la tercera accepció. Exemples: 1^a i 2ª accepció: L1: “Davant de la fam, l’home compra *a ulls clucs*, a qualsevol preu, passant per sobre de tot risc.” [CTILC]. – L2: “Kylie was not however going to Hollywood *with her eyes closed*.” [BNC]; 3ª accepció: L1: “Jo ho veig *a ulls clucs*, no cal pas que m’hi fixi.” [CTILC] – L2: “Chris says I could do it *with my eyes shut*, but he’s biased.” [BNC].

5. orella

- a. *a l’orella* → *in (one’s) ears*

Es tracta d’una equivalència total, perquè, a més de mantenir-se en la traducció a la L2 la imatge de ‘confidencialitat’ que evoca la locució en L1, coincideixen els elements lèxics –al contrari del que ocorre amb la locució sinònima *a cau d’orella*, que, comptant amb la mateixa traducció en L2, constitueix una equivalència parcial (*vid. infra* 4.1.1.2.1.).

³ Per a la locució espanyola *a pedir de boca*, proposàriem com a traducció en anglés l’*idiom* verbal *couldn’t ask for better* (*Wordreference Spanish-English Dictionary*), o bé, com a equivalent traduccional, l’adverbi *perfectly* o la paràfrasi *to turn out just fine*.

- b. *parar l'orella* → *to prick up (one's) ears*

Es tracta d'una equivalència total, atès que tant els elements lèxics de les locucions com la imatge figurada d'‘atenció auditiva’ que evocuen coincideixen en L1 i en L2.

- c. *donar orella (a algú/a alguna cosa)* → *to give ear to (sth/sb)*

L'equivalència és total tant des del punt de vista de la imatge literal i figurada que evocuen les locucions en ambdues llengües ('audició favorable') com des del punt de vista dels components lèxics constituents de les UFs.

- d. *orella atenta* → *attentive ear*

L'equivalent de traducció en L2 manté la imatge figurada que evoca la locució en L1 ('atenció auditiva'), així com la imatge literal en què es recolza el significat de la locució, ja que els elements lèxics són coincidents en ambdues llengües.

- e. *orella fina* → *fine ear*

Ocorre exactament el mateix que amb la locució *orella atenta*, si bé en aquest cas la imatge figurada que evoca la locució en L1 i el seu equivalent en L2 és ‘agudesa auditiva’.

2.1.1.2. Parcial

En el marc de l'equivalència formal, si no hi ha equivalència total, pot donar-se una equivalència parcial entre les UFs en L1 i en L2. Trobem tres tipus d'equivalència parcial: per component lèxic distint, per falta d'equivalència entre les imatges de les UFs en L1 i en L2, o per ‘poliequivalència’ per polisèmia. A continuació, assenyalarem les locucions somàtiques del diccionari que es poden classificar en aquests subtipus d'equivalència.

2.1.1.2.1. Component lèxic distint

Pel que fa a l'equivalència formal de tipus parcial per component lèxic distint, comprovem, d'acord amb Mellado (2015, 160), que en la majoria dels casos pot coincidir la imatge de les UFs (locucions) en L1 i en L2, però no els seus components lèxics.

1. *cap*

- a. *passar pel cap* → *to come into (one's) mind*

Com hem comentat anteriorment (*vid. supra* 4.1.1.1.), *to come into (one's) mind* figura com a equivalent de l'entrada *passar pel cap* en el nostre diccionari perquè és la forma més freqüent en el BNC com a traducció d'aquesta locució. Es tracta d'una equivalència parcial, encara que la variació semàntica dels components lèxics és menor que en altres casos, ja que tot i que el lexema somàtic *cap* és palpable (substantiu inanimat concret) i *mind*, en canvi, no ho és (substantiu inanimat abstracte), presenten la mateixa ‘ubicació’ en el cos.

- b. *treure('s) del cap* → *to put (sth) out of (sb's) mind*

Ocorre el mateix que en el cas anterior de *passar pel cap*; és a dir, mentre que en la locució en L1 etiquetem *cap* com a ‘substantiu inanimat concret’ (*inc*), en la L2 etiquetem *mind* com a ‘substantiu inanimat abstracte’ (*ina*), tal com podrem comprovar quan considerem el paràmetre morfosintàctic dels equivalents interlingüístics de les locucions.

- c. *de cap a peus* → 1^a i 2ª accepció: (*from*) *head to toe*; (*from*) *head to heels*; (*from*) *tip to toe*; (*from*) *top to toe*

Com avançàvem en el punt 4.1.1.1., aquestes variacions paradigmàtiques de (*from*) *head to foot* (forma més freqüent segons el BNC) constitueixen equivalents parcials de *de cap a peus*, considerant que, com a estructura bimembre, aquesta forma en la L2 presenta variació del primer i/o el segon lexema somàtic, que no és coincident amb el primer o/ni segon lexema de la locució en L1 (*cap* vs. *tip/toe*; *peus* vs. *toe/heels*).

- d. *cap d'any* → *New Year*

Observem el canvi de l'element lèxic *cap*, que en la locució nominal equivalent en L2 correspon a *New*. No hem de confondre *cap d'any* (primer dia de l'any) amb *nit de cap d'any* (*New Year's Eve* en anglès), que és l'últim dia de l'any.

2. *cor*

- a. *veure's amb cor* → *to have the heart*

La imatge figurada que evoquen les locucions és la mateixa en L1 i en L2 (‘atreuiment’), però hi ha variació del verb amb què es combina el lexema somàtic (*veure* vs. *to have*).

- b. *fer el cor fort* → *to pluck up the courage*

En la L2 es manté la mateixa imatge figurada de la L1 (‘resiliència’), però els components lèxics varien, la qual cosa comporta, en aquest cas concretament, que l'equivalent tinga un menor grau d'idiomaticitat que la locució en L1, és a dir, és més transparent.

- c. *de tot cor* → *from the bottom of (one's) heart*

En aquest cas, trobem equivalència parcial, perquè tot i que coincideix la imatge figurada –ja que en ambdues llengües pot evocar, d'una banda, ‘voluntat’ (L1: “Salten els recs, es protegeixen, corren *de tot cor* quan és precís córrer” [CTILC] – L2: “*From the bottom of my heart*, I take this opportunity of asking Joseph and Gertie” [BNC]), i, d'altra, ‘sinceritat’ (L1: “T'ho agraeixo *de tot cor*. Estic molt contenta de saber-te animat.” [CTILC] – L2: “ ‘I just called to say I'm happy and I mean it *from the bottom of my heart*,’ said Stevie.” [BNC])–, la UF equivalent

en L2 no presenta els mateixos components lèxics (sí el lexema *cor* [*heart*], però no *tot*, que es correspon amb *bottom* [L1= fons]).

3. ull

- a. *tenir els ulls oberts* → *to keep (one's) eyes open*

Canvia el verb (*tenir* vs. *to keep*), però la imatge figurada d'‘atenció’ es manté. Exemples: L1: “per això que s’ha de vigilar, vigilar nit i dia, *tenir l’ull ben obert*.” [CTILC] – L2: “Then all we can do is *keep our eyes open* for the next couple of days” [BNC].

- b. *obrir (algú) els ulls* → 1ª accepció: *to keep (one's) eyes open*

En la 1ª accepció l’equivalent en L2 resulta ser el mateix que el de per a la locució *tenir els ulls oberts*, amb la qual cosa considerem que es tracta d’una equivalència parcial, ja que tot i que el lexema somàtic coincideix (*ulls* = *eyes*), el verb amb el qual es combina canvia (*obrir* vs. *to keep* [i no *to open*, com en l’equivalent total de l’accepció 2^a i 3^a (*vid. supra* 4.1.1.1.)). Exemples: L1: “¿Mai no *obriran els ulls* a la conveniència d’uns i altres, que és la teva mateixa?” [CTILC] – L2: “That means *keeping one's ears and eyes open*, it means not looking away but acting as a witness.” [BNC].

- c. *fer els ulls grossos* → *to turn a blind eye*

No coincideixen tots els elements lèxics, sí el principal, el lexema somàtic *ulls* (en plural), que es correspon amb *eye*, en singular en aquest cas, però l’adjectiu amb què es combina aquest element canvia; mentre que en L1 és *gros* (*grossos*), en L2 és *blind* (*cec*). No obstant això, es manté la imatge de ‘simulació d’inconsciència’, com comprovem amb els exemples: L1: “Per a l’enterrament, el senyor rector *ha fet els ulls grossos* i ha passat com si es tractés d’un accident.” [CTILC] – L2: “The latter has said that he could not necessarily *turn a blind eye* to this... especially if there were complaints from other parties” [BNC].

4. orella

- a. *a cau d’orella* → *in (one's) ears*

Tot i que el lexema somàtic coincideix en L1 i en L2, el sintagma preposicional que el precedeix varia, amb la qual cosa considerem que l’equivalència és parcial. Així mateix, la locució en L1 presenta un major grau d’idiomaticitat que l’equivalent en L2, però la imatge evocada és la mateixa, és a dir ‘confidencialitat’. Exemples: L1: “L’àvia li suplicà *a cau d’orella*: "No ens amarguem els dolços de cà el Corderet!"” [CTILC] – L2: “He doesn't come and swi-- whisper (pause) sweet nothings *in our ears*.” [BNC].

En canvi, la locució sinònima *a l’orella*, que també figura en el nostre diccionari i que es tradueix, per tant, de la mateixa manera en anglès, *in (one's) ears*, sí que presenta, doncs, equivalència total (*vid. supra* 4.1.1.1.).

b. *ser dur d'orella* → *to be hard of hearing*

Es tracta d'un cas similar al de l'equivalent de *passar pel cap* (*to come into [one's] mind*), atès que, d'una banda, es manté en L2 la imatge figurada que evoca la locució en L1 ('sordesa'), i, d'altra, la variació semàntica dels components lèxics és menor que en altres casos: tot i que el lexema somàtic *orella* és palpable (substantiu inanimat concret) i *hearing*, en canvi, no ho és (substantiu inanimat abstracte), estan relacionats semànticament: *hearing* (*oïda*) és el sentit amb què es perceben els sons a través dels òrgans auditius, situats en l'orella interna, raó per la qual podríem dir que l'equivalent en L2 és menys idiomàtic que la locució en L1.

2.1.1.2.2. Falta d'equivalència entre les imatges de les UFs en L1 i L2

Aquest segon tipus d'equivalència formal de tipus parcial és causada per la falta d'equivalència entre les imatges de les UFs en L1 i en L2, és a dir, ocorre quan trobem disparitat entre les respectives imatges en què es recolzen els significats literals dels dos fraseologismes. D'acord amb Mellado (2015, 161), "el parámetro de los componentes léxicos está íntimamente unido al de la imagen: si la imagen no es coincidente en ambas lenguas, lógicamente tampoco lo serán los lexemas que forman parte del fraseologismo", fet que comprovem en les locucions somàtiques que presenten aquest tipus d'equivalència parcial en el parell de llengües català>anglès, tal com assenyalen a continuació.

1. *mà*a. *mà d'obra* → *labour force*

L'equivalent, de la mateixa manera que en L1, constitueix una locució nominal (motiu pel qual aquest binomi no el classifiquem com a equivalent traduccional), però la imatge literal en què es recolza el significat de la locució en L2 no coincideix amb la de la L1 perquè els components lèxics són diferents.

2. *cap*a. *de cap a peus* → 3ª accepció: *through and through*

Pel que fa a l'equivalent d'aquesta tercera accepció de *de cap a peus* ("3. *loc. adj.* [Atribut humà, caràcter] que es té en el grau més elevat i es percep plenament." [DDLC 2002]), també comprovem que com que no coincideixen els components lèxics de la locució en L1 i en L2, la imatge en la qual es recolza el significat literal tampoc coincideix. Tot i així, cal destacar que *through and through* sí que constitueix una UF, per aquesta raó no es tracta d'una equivalència traduccional, de la mateixa manera que ocorre en el cas anterior de *labour force*. Exemples: L1: "Huxley era un reaccionari de cap a peus." [CTILC] – L2: "Einstein, of course, was a realist through and through." [BNC]. Així doncs, es produeix un canvi d'un tipus d'expressió figurada per un altre de diferent (Van Lawick 103).

3. *cor*

- a. *tocar (a algú) el cor* → *to touch (sb's) heart*

Tot i que els components lèxics de l'equivalent coincideixen amb els de la locució en L1, hi ha falta d'equivalència entre les imatges de la UF en L1 i L2, perquè en L1 la locució evoca una imatge figurada d'efecte positiu en l'ànim (p.ex. “quedava perfectament il·luminat. Tot plegat em *tocà el cor*. Vaig quedar meravellat.” [CTILC]); i, en canvi, l'equivalent en L2 pot tenir sentit positiu (p.ex. “Race organiser Dennis Gill said Vicki's fund was chosen because it *touched the heart* of the organisers.” [BNC]), però també negatiu (p.ex. “*Her heart touched* on the instant by her friend's distress” [BNC]).

Per aquest motiu, *to touch (sb's) heart* també funciona com a equivalent de la locució *arribar al cor*, que en L1, al contrari que *tocar el cor*, pot evocar ambdues imatges (efecte positiu i negatiu en l'ànim), tal com hem comprovat amb els respectius contextos indicats en el punt 4.1.1.1.

4. *orella*

- a. *ensenyar l'orella* → *to show (one's) true colours*

Aquest cas d'equivalència el classifiquem ací perquè, tot i que la imatge figurada que evoca la locució en L1 es manté en la locució equivalent en L2 (‘revelació involuntària’), la imatge en què es recolza el significat literal de les locucions en L1 i en L2 és ben diferent. Ho comprovem amb els següents exemples: L1: “Però el crapulós don Salvador començà *a ensenyar l'orella* i exigí complicades intimitats” [CTILC] – L2: “NEIL WEBB *shows his' true colours'* with his wife Shelley yesterday after rejoining struggling Forest for an 800,000 fee.” [BNC]. És un dels exemples més il·lustratius del fet que, majoritàriament, com que no és coincident la imatge del significat literal de les UFs en L1 i en L2, tampoc ho són els lexemes constituents del fraseologisme (Mellado 2015, 161). Es produeix, doncs, l'esmenat canvi d'un tipus d'expressió figurada per un altre de diferent (Van Lawick 103).

- b. *arribar a orelles (d'algú)* → *to come to (sb's) attention*

Tot i que la imatge figurada que evoca la locució en L1 de ‘captació d'informació’ es manté en la locució equivalent en L2, la imatge literal en què es recolza el significat literal de la locució en L1 i en L2 no és coincident, ja que els components lèxics constituents d'aquestes varien. Exemples: L1: “Les censures del professor van *arribar a orelles* de l'oncle.” [CTILC] – L2: “Nothing has *come to our attention* to indicate that the following statements made in the directors' report are unreasonable” [BNC]. Es tracta, com els casos anteriors d'aquest subapartat, del canvi d'un tipus d'expressió figurada per una altra de diferent, però cal remarcar que la locució en L1 presenta un major grau d'idiomaticitat que el seu equivalent en L2.

2.1.1.2.3. “Poliequivalència” per polisèmia

El tercer tipus d'equivalència semàntica parcial té lloc quan la UF en L1 compta amb diverses accepcions –és a dir, és polisèmica–, però no tots els seus significats

queden compresos per una mateixa UF en L2. En termes de Mellado (2015, 165), aquest fenomen s'anomena “poliequivalència” per polisèmia, ja que a un fraseologisme polisèmic en L1 li corresponen diversos fraseologismes en L2.

A l'hora de realitzar la nostra anàlisi coincidim amb la mateixa autora que “solamente, el análisis de los significados prototípicos en el contexto nos puede llevar a determinar cuáles son los fraseologismos que corresponden a cada uno de los significados del fraseologismo de la L1” (Mellado 2015, 165), d'aquí la importància que atorguem a la valoració de les traduccions en L2 en els seus contextos d'ús a partir de les ocurrencies que presenten en el BNC (o, si escau, del COCA) per tal de cerciorar-nos que triem l'equivalent idoni en anglès per a cadascun dels significats de les locucions en català. Considerant aquesta premissa, a continuació esmentem les diverses locucions del nostre estudi en què trobem aquest tipus de poliequivalència.

1. *cap*

- a. *de cap a peus* → 1^a i 2ª acceptió: (*from*) *head to foot*; 3ª acceptió → *through and through*

Com hem assenyalat anteriorment, la traducció de la primera i de la segona acceptió constitueix una equivalència plena i la de la tercera, una equivalència en què hi ha falta de coincidència entre la imatge literal que presenta la locució en L1 i en L2.

- b. *de cap a cap* → 1ª acceptió: *all (the way) through*, 2ª acceptió: (*from*) *beginning to end*

Exemples com els següents del contextos d'ús dels equivalents en L2 ens permeten determinar que es corresponen, respectivament, amb el significat prototípic de la primera i de la segona acceptió d'aquesta locució en L1: “because the sharp crack of the ball on the end-wall carries *all through* or even outside the villages.” [BNC]; “A failure *from beginning to end*.” [BNC].

- c. *fer cap (a)* → 1ª acceptió: *to arrive at* [+ *airport, station, school (small place)*]/ *to arrive in* [+ *city, country (big place)*]; 2ª acceptió: *to end up (in)*; 3ª acceptió: *to accomplish*

Tot seguit, aportem un exemple de context d'ús de cadascuna de les tres acceptions de la locució en L1 i dels seus equivalents en L2. 1ª acceptió: L1: “*feren cap a* la plaça de Sant Jaume” [CTILC] – L2: “When I *arrived at* the GA European Open, I looked at the list of entrants” [BNC]; 2ª acceptió: L1: “I tota la terra *feia cap a* l'Egipte” [CTILC] – L2: “Much of Owens River *ended up in* the Pacific Ocean instead of the Owens Lake”; 3ª acceptió: L1: *to accomplish* (“El pare era un home avisat que *a tot feia cap* i tot ho mesurava com s'ha de mesurar.” [CTILC] – L2: “The Government is proposing *to accomplish* it over the next 30 years.” [BNC]). Com podem observar, les traduccions de les tres acceptions constitueixen equivalències traduccionals (*vid. infra* 4.1.2.).

2. *cor*

- a. *tenir cor* → 1ª acceptió: *to have a good heart*; 2ª acceptió: *to have the heart*

- b. *de cor* → 1ª accepció: *by heart*; 2^a i 3ª accepció: *from the bottom of (one's) heart*

3. *ull*

- a. *obrir (algú) els ulls/ obrir els ulls (a algú)* → 1ª accepció: *to keep (one's) eyes open*; 2ª accepció: *to open (one's) eyes*; 3ª accepció: *to open (sb's) eyes*.

Tractant-se d'una equivalència per polisèmia, la traducció de la primera accepció constitueix una equivalència parcial per component lèxic distint (*vid. supra* 4.1.1.2.1.) i la de les accepcions segona i tercera, una equivalència plena (*vid. supra* 4.1.1.1.).

4. *orella*

- a. *d'orella a orella* → 1^a, 3^a i 4ª accepció: *(from) ear to ear*; 2ª accepció: *wide*

Aquest cas també presenta poliequivalència per polisèmia, ja que la locució en L1 compta amb una mateixa traducció en L2 per a la primera, tercera i quarta accepció, que constitueix una equivalència plena des del punt de vista de la traducció, de la imatge literal i figurada i del camp conceptual (*from ear to ear*), i amb una altra diferent per a la segona accepció (*wide*), que és una equivalència traduccional (*vid. infra* 4.1.2.). Ací aportem alguns contextos d'ús de les locucions en L1 i en L2 per a les diverses accepcions: 1^a i 4ª accepció: L1: “La mare, amb un somriure *d'orella a orella*, digué: --Ara sí que em voldria morir!”/ “viva recança del que li passava, però vam riure, així i *d'orella a orella*. Jo, a desgrat meu, vaig riure constantment” [CTILC] – L2: “He was grinning *from ear to ear* and the first stabs of doubt needled at Ruth's heart.”/ “the time I was in sight of Granpa's pitch my grin already stretched *from ear to ear*.” [BNC]; 2ª accepció: L1: “La boca, que li arribava *d'orella a orella*, era oberta horriblement i era verda i esborrada.” [CTILC] – L2: ““ he was murmuring, the *wide* mouth twitching in amusement as he noticed her fixed stare.” [BNC]; 3ª accepció: L1: “d'una tradició molt antiga, una tradició transmesa *d'orella a orella*, de resultats generalment incerts” [CTILC] – L2: “knew songs and melodies which had never been written down -- just passed on *from ear to ear* via generations of Dalesmen.” [COCA].

2.1.2. Equivalència traduccional

Com avançàvem en la introducció de l'apartat (*vid. supra* 4.1.), si l'equivalència no és formal, és traduccional. Aquest tipus d'equivalència, també anomenada “equivalència zero” (Mellado 2015, 166), podem dir que té lloc quan una paraula o seqüència de paraules reproduïxen el significat idiomàtic o no d'una UF en L1, però sense constituir una UF en L2 (Santamaría 114). A continuació, indiquem les locucions del nostre diccionari que presenten aquest tipus d'equivalència.

1. *mà*

- a. *picar de mans* → *to clap*

Tal com hem descrit en el punt 4.1.1.1., *picar de mans* pot presentar una equivalència total en anglés si considerem com a traducció *to clap (one's)*

hands, si bé aquesta no és la forma preferent, sinó que n'és una variació paradigmàtica (vid. supra 4.1.1.1.). La preferent, és a dir, la més freqüent segons constatem en el BNC, és *to clap* tot simplement. Exemple: "There's a quasi-religious, Gospel feel about it all as grown women *clap* and cheer." [BNC].

- b. *a mans plenes* → *liberally*

2. *cap*

- a. *de cap a cap* → 1ª accepció: *all (the way) through*; 2ª accepció: *(from) beginning to end*

En aquest cas, a més d'haver-hi poliequivalència per polisèmia (vid. supra 4.1.1.2.3.), les dues traduccions en L2 de la locució constitueixen equivalents traduccionals.

- b. *amb el cap baix* → *dejected*
- c. *fer cap (a)* → 1ª accepció: *to arrive at/ to arrive in*; 2ª accepció: *to end up (in)*; 3ª accepció: *to accomplish*.

Ocorre el mateix que en el cas anterior de *de cap a cap*: hi ha poliequivalència per polisèmia i les traduccions en L2 són equivalents traduccionals de la locució en L1 (vid. supra 4.1.1.2.3.).

- d. *portar a cap* → *to carry through*
- e. *al cap i a la fi* → *in the end*

3. *ull*

- a. *tancar (algú) els ulls/ tancar-li els ulls (a algú)* → 1ª accepció: *to close (one's) eyes*; 2ª accepció: *to pass away*; 3ª accepció: *to close (one's) eyes (to sth)*; 4ª accepció: *≈ to attend a sick person until decease*; 5ª accepció: *≈ to beguile (sb) into not hearing (sth) for their convenience*

En aquest cas també trobem poliequivalència per polisèmia. Els equivalents de les cinc accepcions de la locució en L1 són de diversa naturalesa: els de les accepcions primera i tercera presenten equivalència plena, i els de les accepcions segona, quarta i cinquena constitueixen equivalents traduccionals. A més, en el cas de l'equivalent de la quarta i cinquena accepció hem optat per realitzar una traducció explicativa dels respectius significats de la locució en L1, ja que no hi ha cap tipus d'equivalent lexicalitzat en anglés que es corresponga exactament amb aquests dos significats. Així doncs, tractant-se de dues paràfrasis d'aportació pròpia del significat quart i cinqué de la locució catalana, no podem obtenir ocurrences per a cap d'aquests dos 'equivalents' en L2 en el BNC ni en el COCA.

- b. *fer l'ullet (a algú)* → *to wink (at sb)*

En aquest cas, l'equivalent de *fer l'ullet* en L2 pot ser tant *to wink (at sb)* com *to wink (one's) eye (at sb)*. No obstant això, en el BNC comprovem que hi ha un major nombre d'ocurrències amb *to wink (at sb)*, amb la qual cosa considerem aquesta primera traducció com a la preferent (la que figura com a l'equivalent de la locució en català en el fitxer de predicats) en qualitat d'equivalència traduccional, i *to wink (one's) eye (at sb)*, que constituiria una equivalència total (o parcial si considerem que el component lèxic *ullet* es tradueix per *eye* i no per l'equivalent literal *little eye*), com a variació paradigmàtica per introducció de l'element *eye*.

c. *amb bons ulls* → *to look favourably (on sth/sb)*

No hi ha una UF en L2 que expresse el significat de la locució en L1, raó per la qual recorrem a aquesta paràfrasi verbal en qualitat d'equivalència traduccional. Així doncs, per a traduir la locució adverbial en L1 (que es combina principalment amb els verbs *veure* ~ i *mirar* ~), hem d'utilitzar el verb *to look* en L2 com a constituent de la paràfrasi equivalent, amb la qual cosa el resultat és que la traducció de la L2 no pertany a la mateixa categoria gramatical que la UF en la L1: mentre que en L1 es tracta d'una locució adverbial, l'equivalent en L2 constitueix un verb (acompanyat d'un adverbi). Ho observem en els següents exemples: L1: “Però, malgrat tot, a la Unió de Pagesos la veuen *amb bons ulls* i com a una necessitat clara.” [CTILC] – L2: “Bank's Terry Thomas, who represented another backer which it was hoped would *look favourably* on the project”.

d. *cop d'ull* → *glance*

La locució nominal en L1 equival simplement a un substantiu monoverbal en L2 que, per tant, no constitueix una UF.

e. *de cua d'ull* → *sideways*

La locució adverbial en L1 equival simplement a un adverbi en L2 que tampoc constitueix una UF.

f. *ull de poll* → *corn*

La locució nominal en L1 equival simplement a un substantiu en L2 que, com en els dos casos anteriors, no constitueix una UF.

4. *orella*

a. *d'orella a orella* → 2ª accepció: *wide*

Com hem explicat anteriorment, *d'orella a orella* presenta poliequivalència per polisèmia, ja que compta amb dos equivalents distints en L2: *(from) ear to ear* per a la primera, tercera i quarta accepció, i *wide* per a aquesta segona accepció (“2. loc. adj. [Boca] molt gran.” [DDLDC 2002]). *Wide*, tot i que manté la mateixa categoria gramatical que en català (adjectiu en aquesta segona accepció), com que no equival a una locució (ni a cap altre tipus d'UF) en

anglès, sinó a un adjectiu monoverbal, constitueix una equivalència traduccional (per a un exemple de context d'ús de la locució en L1 i del seu equivalent en L2, *vid. supra* 4.1.1.2.3.).

3. Conclusions

Una vegada hem analitzat el paràmetre semàntic dels equivalents interlingüístics català>anglès de les locucions somàtiques del diccionari a través de la metodologia exposada, podem concloure tres aspectes. En primer lloc, constatem que els *corpora* representen una eina idònia per a comprovar que triem la traducció més adient en L2 per a una determinada locució en L1. Aquest fet adquireix, si fóra possible, major importància en els casos de poliequivalència per polisèmia, ja que, com hem mencionat adés, cal examinar exhaustivament les diverses accepcions d'una locució en el seu context més representatiu per a resoldre quina traducció equival a cadascun dels significats de la UF en L1 (Mellado 2015, 165).

En segon lloc, pel que fa a l'equivalència parcial, observem que, efectivament, i en nombrosos casos, pot haver-hi equivalència en les imatges figurades que evoquen les locucions, però no en els components lèxics que les constitueixen, com ara, en *de tot cor* i en *fer els ulls grossos*, que equivalen, respectivament, a *from the bottom of (one's) heart* i a *to turn a blind eye*. Així mateix, és freqüent que els equivalents parcials d'algunes locucions presenten un menor grau d'idiomaticitat que en L1, per exemple, *to pluck up the courage (fer el cor fort)*, *to be hard of hearing (ser dur d'orella)* i *to come to (sb's) attention (arribar a orelles [d'algú])*. Més concretament, respecte a la poliequivalència per polisèmia, destaquem que podem trobar per a una mateixa locució en L1 traduccions a la L2 que presenten una naturalesa diversa, per exemple, en *de cap a peus*, que equival a *(from) head to foot* en les accepcions primera i segona i a *through and through* en la tercera. Mentre que la traducció de la primera i segona accepció constitueix una equivalència plena, la de la tercera és una equivalència en què hi ha falta de coincidència entre els components lèxics i, per tant, entre la imatge literal en què es recolzen els significats de les locucions de la L1 i de la L2.

Finalment, l'anàlisi dels equivalents de les locucions que presenten equivalència traduccional ens serveix per a corroborar, fins a cert punt, la següent observació de Van Lawick (103):

Nida i Taber ja afirmaven el 1974 que les “expressions figurades” solen experimentar canvis en ser transferides a una altra llengua, és a dir, que no són traduïbles com a metàfores, ja que aquestes serien expressió de la particularitat cultural de cada llengua. Amb tot, indiquen tres possibilitats per a la traducció de fraseologismes: 1) canvis d'un ús figurat per un de no figurat; 2) canvis d'un tipus d'expressió figurada per un altre de diferent; 3) canvis d'expressions no figurades per unes altres de figurades. (Nida i Taber 46, *apud* Van Lawick 103)

La primera possibilitat de traducció (1) indicada per Nida i Taber (1974) és la que es dona majoritàriament en el tipus d'equivalència que hem anomenat ‘traduccional’, en la qual una UF en L1 no correspon a cap UF en L2, mentre que la segona possibilitat relativa als canvis d'un ús figurat per un de no figurat (2) sol tenir lloc en el tipus d'equivalència parcial causada, segons la classificació de Mellado (2015) en la qual ens hem basat, per falta d'equivalència entre les imatges de les UFs en L1 i en L2. La tercera possibilitat (3) no la trobem en la nostra anàlisi d'equivalents de locucions somàtiques, ja que les 50 triades per a l'objecte del nostre estudi són, en major o menor grau, majoritàriament metafòriques, anomenades “referencials idiomàtiques”, a les quals se'ls pot assignar un valor semàntic determinat que en principi no és

composicional, sinó figurat.

Per aquesta raó, unida a la ja estudiada universalitat dels somatismes com a realitat extralingüística (Kržišnik i Markič 2011), la nostra anàlisi contravé en certa mesura l'inici d'aquesta afirmació de Nida i Taber quan esmenten que, habitualment, les UFs solen experimentar un gran nombre de canvis en ser transferides a una altra llengua: en el nostre estudi trobem, en canvi, nombrosos casos d'equivalència total o plena, és a dir, locucions que en ser traduïdes a la L2 mantenen la particularitat cultural de la L1 (els components lèxics i la imatge figurada), que és compartida amb la de la L2. Així doncs, es tracta majoritàriament d'UFs motivades que ofereixen iconicitat en ambdues llengües, la qual cosa, probablement, no ocorreria si l'anàlisi d'equivalents interlingüístics es basara en locucions integrades per altres components lèxics no somàtics.

Obres citades

- Cambridge University Press. *English-Catalan Dictionary*. 2017 [en línia] <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english-catalan/>
- Clay, Clara & Emma Martinell. *Fraseologia español/inglés: Denominaciones relativas al cuerpo humano*. Barcelona: PUU (Promociones y Publicaciones universitarias, S.A.), 1988.
- Davies, Mark. *British National Corpus (BNC)* [en línia] <https://corpus.byu.edu/bnc/>
- Davies, Mark. *Corpus of Contemporary American English (COCA)* [en línia] <https://corpus.byu.edu/coca/>
- Harper Collins. *Collins English-Spanish Dictionary*. 2017 [en línia] <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english-spanish>
- Institut d'Estudis Catalans. *Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC)* [en línia] <http://ctlc.iec.cat/>
- Institut d'Estudis Catalans. *Diccionari descriptiu de la llengua catalana (DDLC)*. 2002 [en línia] <http://dcc.iec.cat/ddlc/index.asp?err=5>
- Kržišnik, Erika & Jasmina Markič. "El componente roka y mano-brazo en la fraseología eslovena y española". En Antonio Pamies & Dmitrij Dobrovól'skij (eds. lit.): *Linguo-cultural competence and phraseological motivation*. Baltmannsweiler: Schneider Verlag GmbH (2011): 359-370.
- Mellado, Carmen. *Fraseologismos somáticos del alemán. Un estudio léxico-semántico*. Frankfurt: Peter Lang, 2004.
- . "Parámetros específicos de equivalencia en las unidades fraseológicas (ejemplos del español y el alemán)". *Revista de Filología* 33, (2015): 153-174.
- Montoro, E. Tomás. *Aproximación a la historia del pensamiento fraseológico español: las locuciones con valor gramatical en la norma culta*. Tesis doctoral, 2005.
- Penadés, Inmaculada. "Análisis cognitivo de locuciones somáticas nominales del español, catalán y portugués". *Actas del VIII Congreso de Lingüística General* (2008): 95-116.
- Real Academia Española. *Diccionario de la lengua española* (23ª ed.). 2014 [en línia] <http://lema.rae.es/drae/>
- Santamaría, M. Isabel. *Tratamiento de la unidades fraseológicas en la lexicografía bilingüe español-catalán*. Tesis doctoral, 2000.
- Van Lawick, Heike. *Metàfora, fraseologia i traducció. Aplicació als somatismes en una obra de Bertolt Brecht*. Aachen: Shaker Verlag GmbH, 2006.
- WordReference. *Wordreference Spanish-English Dictionary*. 2017 [en línia] <http://www.wordreference.com/es/translation.asp?tranword>

ANNEX

En el quadre següent recollim els 50 equivalents interlingüístics català>anglès de les locucions somàtiques que hem analitzat en aquest article juntament amb els seus significats respectius i les imatges que evocuen en cadascuna de les seues accepcions.

LEXEMA SOMÀTIC	LOCUCIÓ EN CATALÀ	LOCUCIÓ EN ANGLÈS	DEFINICIÓ	FONT DE LA DEFINICIÓ	IMATGE EVOCADA
mà	a mà (tenir)	at hand	1. <i>loc. adv.</i> A l'abast de la mà [dins l'espai en què una persona pot desplaçar-se fàcilment]. 2. <i>loc. adv.</i> Amb facilitat.	adaptat del DDLC	1. proximitat 2. facilitat
	a mà (fer)	by hand	<i>loc. adv.</i> Amb les mans.	DDLC	treball manual
	a mans plenes	liberally	<i>loc. adv.</i> En abundància.	DDLC	abundància
	de mà en mà	from hand to hand	<i>loc. adv.</i> D'una persona a una altra.	definició pròpia	itinerància
	entre mans	on (one's) hands	<i>loc. adv.</i> S'utilitza per indicar que una persona s'està ocupant d'un afer.	DDLC	ocupació
	lligar de peus i mans	to tie (sb's) hands and feet	1. <i>loc. verb.</i> Literalment, [algú] nugar les mans i els peus [d'algú] per impedir el moviment de la persona. 2. <i>loc. verb.</i> Per extensió, [algú] sotmetre [algú] a repressió, per exemple, introduint-lo en una situació aclaparadora de la qual tinga dificultat per sortir-se'n.	definició pròpia	1. immobilitat 2. repressió
	mà d'obra	labour force	<i>loc. nom.</i> Conjunt d'obres que treballa [en una obra, en un sector].	DDLC	recursos humans
	mà dura	firm hand	<i>loc. nom.</i> Duresa en el càstig, en la repressió o en el tracte.	DDLC	severitat
	picar de mans	to clap	<i>loc. verb.</i> [Algú] aplaudir en senyal o bé d'entusiasme (o d'aprovació), o bé de crida d'atenció.	definició pròpia	entusiasme, crida d'atenció
	rentar-se les mans (de)	to wash (one's) hands (of) (sth)	<i>loc. verb.</i> [Algú] desentendre's d'un assumpte per lliurar-se dels inconvenients que se'n pugen derivar.	definició pròpia	elusió de responsabilitat

cap	al cap i a la fi	in the end	<i>loc. adv.</i> Introdueix una explicació que justifica, disculpa o recolza allò expressat anteriorment o bé una situació determinada.	DDLC	justificació, recolzament
	amb el cap alt	head high	1. <i>loc. adv.</i> Sense avergonyir-se de res. 2. <i>loc. adv.</i> Amb altivesa.	DDLC	1.,2. orgull
	amb el cap baix	dejected	<i>loc. adv.</i> Amb actitud d'abatiment o de tristesa.	definició pròpia	tristesa
	cap d'any	New Year	<i>loc. nom.</i> Primer dia de l'any.	DDLC	festivitat
	de cap a cap	all through (1) ⁴ ; from beginning to end (2)	1. <i>loc. adv.</i> En tota l'extensió [d'un lloc, d'una superfície]. 2. <i>loc. adv.</i> Des del principi fins al final [d'una acció, d'un procés, d'un període de temps].	DDLC	1.,2. totalitat
	de cap a peus	from head to foot (1) (2); through and through (3)	1. <i>loc. adv.</i> [Tenir una qualitat, canviar] en la totalitat del cos. 2. <i>loc. adv.</i> De cap a cap ² [des del principi fins al final [d'una acció, d'un procés, d'un període de temps]. 3. <i>loc. adj.</i> [Atribut humà, caràcter] que es té en el grau més elevat i es percep plenament.	DDLC	1.,2. totalitat 3. magnificació
	fer cap (a)	to arrive at/ to arrive in (1); to end up (in) (2); to accomplish (3)	1. <i>loc. verb.</i> [Algú] arribar [a un lloc]. 2. <i>loc. verb.</i> [Un corrent d'aigua, un camí, una construcció] anar a parar [a un lloc]. 3. <i>loc. verb.</i> [Algú] realitzar [una acció, una tasca, una activitat] fins a concloure-la.	DDLC	1. arribada 2. destinació 3. assoliment
	passar pel cap	to come into (one's) mind	<i>loc. verb.</i> [Algú] tenir present [un pensament, una idea, una imatge].	definició pròpia	presència d'un pensament
	portar a cap	to carry through	<i>loc. verb.</i> [Una cosa] executar-la, realitzar-la.	DIEC	acompliment
	treure(?'s)	to put (sth) out	<i>loc. verb.</i> [Algú]	definició	alliberació

⁴ Els números al costat dels equivalents en anglés indiquen a quina accepció corresponen segons la numeració de la columna "definició" d'aquest mateix quadre.

	del cap	of (sb's) mind	abandonar [un pensament, una idea, una imatge] o cessar de pensar [en una o més persones].	pròpia	mental
ull	amb bons ulls	to look favourably (on sth/sb)	<i>loc. adv.</i> Amb aprovació.	DDL	aprovació
	a ulls clucs	with (one's) eyes shut (1) (2) (3)	1. <i>loc. adv.</i> Admetent allò que s'afirma sense valorar-ne l'autenticitat. 2. <i>loc. adv.</i> Sense mirar els riscos que hom pot córrer. 3. <i>loc. adv.</i> Amb gran confiança i sense temor d'errar.	DDL	1.,2.credulitat 3. confiança
	cop d'ull	glance	<i>loc. nom.</i> Mirada ràpida.	DIEC	esguard lleuger
	de cua d'ull	sideways	1. <i>loc. adv.</i> Dissimuladament. 2. <i>loc. adv.</i> Amb malfiança o antipatia.	DIEC	1.dissimulació 2. malfiança
	fer els ulls grossos	to turn a blind eye (to sth)	<i>loc. verb.</i> [Algú] deixar passar [una acció, un comportament] aparentant no veure'l.	DDL	simulació d'inconsciència
	fer l'ullet	to wink at (sb)	<i>loc. verb.</i> Tancar i obrir ràpidament un ull tenint obert l'altre, com a senyal de complicitat [amb algú].	DDL	complicitat
	obrir els ulls	to keep (one's) eyes open (1); to open (one's) eyes (2); to open (sb's) eyes (3)	1. <i>loc. verb.</i> [Algú] estar advertit. 2. <i>loc. verb.</i> [Algú] conèixer les coses tal com són. 3. <i>loc. verb.</i> [Algú o alguna cosa] desenganyar [algú] del que estava aliè.	adaptació del DRAE	1.atenció 2.consciència de la realitat 3. desengany
	tancar els ulls	to close (one's) eyes (1); to pass away (2); to close (one's) eyes (to sth) (3); to attend a sick person until decease (4); to beguile (sb) into not hearing (sth) for their convenience (5)	1. <i>loc. verb.</i> [Algú] dormir. 2. <i>loc. verb.</i> [Algú] morir. 3. <i>loc. verb.</i> [Algú] no voler ser conscient d'una realitat. 4. <i>loc. verb.</i> [Algú] no apartar-se [d'un malalt] fins que expire. 5. <i>loc. verb.</i> [Algú] Al·lucinar [algú] perquè no senta el que li convé.	adaptació del DRAE	1. son 2. mort 3.inconsciència voluntària 4. assistència 5.omissió d'informació pertinent
tenir els ulls oberts	to keep (one's) eyes open	<i>loc. verb.</i> [Algú] estar atent a allò que	DDL	atenció	

			passa al seu voltant.		
	ull de poll	corn	<i>loc. nom.</i> Durícia rodona amb una part còncava al centre que es fa als dits dels peus.	DDLC	durícia
cor	arribar al cor	to touch (sb's) heart	<i>loc. verb.</i> [Algú o una cosa] rebre un determinat sentiment [d'algú o d'una cosa].	definició pròpia	recepció de sentiments
	a cor què vols, cor què desitges	to (one's) heart's content	<i>loc. adv.</i> Fins a satisfer del tot el desig.	DDLC	sacietat
	de cor	by heart (1); from the bottom of (one's) heart (2) (3)	1. <i>loc. adv.</i> De memòria. 2. <i>loc. adv.</i> De tot cor [ben de grat]. 3. <i>loc. adv.</i> Sincerament.	DDLC	1. memòria 2. voluntat 3. sinceritat
	de cor a cor	heart to heart (1) (2) (3)	1. <i>loc. adv.</i> Amb franquesa. 2. <i>loc. adv.</i> Íntimament. 3. <i>loc. adj.</i> Íntim.	definició pròpia	1. franquesa 2.,3. intimitat
	de tot cor	from the bottom of (one's) heart (1) (2)	1. <i>loc. adv.</i> Ben de grat. 2. <i>loc. adv.</i> Sincerament.	DDLC	1. voluntat 2. sinceritat
	fer el cor fort	to pluck up the courage (to do sth)	<i>loc. verb.</i> [Algú] sobreposar-se a les adversitats amb la força de la voluntat.	DDLC	resiliència
	tenir cor	to have a good heart (1); to have the heart (to do sth) (2)	1. <i>loc. verb.</i> [Algú] tenir bons sentiments. 2. <i>loc. verb.</i> [Algú] atrevir-se [a fer una cosa].	definició pròpia (1), DDLC (2)	1. bondat 2. atreviment
	omplir el cor	to fill (sb's) heart with (sth)/ to fill with (sth) (one's) heart	<i>loc. verb.</i> [Algú o una cosa] transmetre [a algú] un determinat sentiment.	definició pròpia	transmissió de sentiments
	tocar el cor	to touch (sb's) heart	<i>loc. verb.</i> [Algú o una cosa] moure l'ànim [d'algú] en sentit positiu.	definició pròpia	efecte positiu en l'ànim
	veure's amb cor	to have the heart	<i>loc. verb.</i> [Algú] atrevir-se [a fer una cosa].	definició pròpia	atreuiment
orella	a cau d'orella	in (one's) ears	<i>loc. adv.</i> [Algú] dir [una cosa] [a algú] acostant-li els llavis a l'orella i en veu molt baixa.	DDLC	confidencialitat
	a l'orella	in (one's) ears	<i>loc. adv.</i> A cau d'orella. [[Algú] dir [una cosa] [a algú]] acostant-li els	DDLC	confidencialitat

			llavis a l'orella i en veu molt baixa.		
arribar a orelles (d'algú)	to come to (sb's) attention		<i>loc. verb.</i> [Una cosa] esdevenir notícia [per a algú].	definició pròpia	captació d'informació
donar orella	to give ear to (sth/sb)		<i>loc. verb.</i> [Algú] escoltar favorablement [algú o una cosa].	DIEC	audició favorable
d'orella a orella	from ear to ear (1) (3) (4); wide (2)		1. <i>loc. adj.</i> [Somriure] molt ampli, que denota felicitat. 2. <i>loc. adj.</i> [Boca] molt gran. 3. <i>loc. adv.</i> Oralment. 4. <i>loc. adv.</i> [Riure] plenament.	DDLC	1, 4. felicitat 2. grandor 3. oralitat
ensenyar l'orella	to show (one's) true colours		<i>loc. verb.</i> [Algú] revelar involuntàriament una intenció amagada.	DIEC	revelació involuntària
orella atenta	attentive ear		<i>loc. nom.</i> Oïda alerta.	definició pròpia	atenció auditiva
orella fina	fine ear		<i>loc. nom.</i> Bona oïda.	definició pròpia	agudesada auditiva
parar l'orella	to prick up (one's) ears		<i>loc. verb.</i> [Algú] escoltar amb interès [una cosa].	definició pròpia	atenció auditiva
ser dur d'orella	to be hard of hearing		<i>loc. verb.</i> [Algú] tenir l'oïda poc sensible, sordejar.	DCVB	sordesa